

Europoslanec Ivan David: Většina států EU chce raději atom a plyn než větrníky a fotovoltaiky

- CZ24 News | 22. prosince 2021

EU: Letošní poslední summit Evropské rady, který proběhl v Bruselu v noci ze 16. na 17. 12. 2021 ukázal, že jaderná diplomatická ofenziva francouzského prezidenta Emmanuela Macrona (LREM) je na nejlepší cestě k vítězství nad Evropskou komisí a německou semaforovou vládou. Oficiálně nebylo prováděcí nařízení týkající se taxonomie EU v oblasti klimatu na programu jednání. Prezidenti a premiéři v oficiální části řečnili o očkování, krizi na polsko - běloruských hranicích a chaosu na Ukrajině. Nicneříkající obecné bláboly k těmto otázkám byly v pátek zveřejněny v Úředním věstníku EU v podobě závěrů Evropské rady.

Setkání šéfů států a vlád však posloužilo především k zákulisnímu dvoj a vícestrannému jednání o nejcennější **součásti předpisů z oblasti Zeleného údělu a rozpočtu EU**. V loňském roce bylo schváleno nařízení 2020/852 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic. Toto nařízení zmocňuje Komisi k utracení 900 miliard eur z rozpočtu EU a z Fondu obnovy na projekty z oblasti Zeleného údělu. Jak už je to v Bruselu zvykem, hlavní částí nařízení, které v roce 2020 schvalovali Evropský parlament a Rada, je zmocnění Komisi stanovit formou prováděcího nařízení Komise, co jsou to udržitelné zdroje energií. Tedy za co může být těch 900 miliard eur utraceno.

Prováděcí nařízení podléhají souhlasu příslušné Rady ministrů. Ta o návrzích jedná tak dlouho, dokud se nepodaří schválit pozměňovací návrhy, s nimiž je spokojeno aspoň 60% členských států, které představují neméně 60% populace EU. O prováděcích nařízeních Komise se v Radě jedná většinou na úrovni úředníků. Tento předpis je však tak závažný, že se o něm mezi sebou dohadují předsedové vlád.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘISPĚT

A v pátek nad ránem usedali do vládních speciálů spokojeně stoupenci jaderných a plynových elektráren. Podle zpráv, které po příletu do vlasti zveřejnili jednotliví účastníci se francouzské diplomacii podařilo dát dohromady „atomový a plynový klub“, který disponuje v Radě kvalifikovanou většinou, nezbytnou ke schválení pozměňovacího návrhu, podle něhož by atomové i plynové elektrárny měly být řazeny mezi energetické zdroje šetřící klima. V praxi by to znamenalo, že na jejich stavbu by členské státy mohly čerpat dotace z rozpočtu EU a z Fondu obnovy.

Po příletu do Vídně to veřejně přiznal i rakouský kancléř Karl Nehammer (ÖVP), který na tiskovce přiznal, že Rakousko bitvu proti atomu na unijní úrovni asi prohraje. Jaderná energetika je v

Rakousku považována za problém od roku 1978, kdy proběhlo referendum o spuštění již hotové atomové elektrárny v obci Zwentendorf. Tehdejší spolkový kancléř Bruno Kreisky (SPÖ), který byl tou dobou krajně nepopulární, spojil otázku souhlasu se spuštěním elektrárny s otázkou důvěry vládě. Voliči ji rozdílem necelých 20 tisíc hlasů odmítli celkovým poměrem 50,47 : 49,53%. Elektrárna nikdy nebyla spuštěna. Kreisky však své slovo nedodržel, nepodal demisi a vládl až do roku 1983.

Zelení jakožto současný početně slabší koaliční partner rakouských vládních lidovců ve vládě intenzivně prosazují, aby Rakousko podalo žalobu k Evropskému soudnímu dvoru, pokud by do prováděcího předpisu byla jaderná energie zahrnuta jako zdroj financovatelný z peněz EU. Ještě před měsícem v tomto smyslu Zelení členové rakouské vlády vystupovali v médiích velmi agresivně. Zřejmě zezadu naváděni sesterskými Zelenými z nové spolkové vlády v Německu. Jejich snahy však po příletu z Bruselu „zatrhnul“ nový kancléř Nehammer, který veřejně oznámil, že velká většina členských států EU chce atomovou energii. „Jen Rakousko a Lucembursko nemají šanci tento trend zastavit.“, řekl Nehammer. Podle mého názoru tím předvedl, že vyrostl ve státníka světového formátu, který v sobě nezapře školu svého předchůdce Sebastiana Kurze (ÖVP), v jehož druhé vládě vykonával funkci ministra vnitra.

Rakousko se podle zpráv tamního deníku Exxpress nyní realisticky soustředí na zařazení zemního plynu do seznamu udržitelných zdrojů energie. Rakousko udržuje korektní vztahy s Ruskem, což mu mimo jiné zajišťuje výhodné ceny zemního plynu. Již v 60. let minulého století jako první západní země uzavřela s tehdejším SSSR dlouhodobou smlouvu o dodávkách plynu. Smlouva byla později překlopena na nástupnické Rusko. Nedávno byla prodloužena a Gazprom podle ní dodává rakouské státní firmě ÖMV plyn za 105 eur/1.000 m³. Na energetické burze v Rotterdamu, kde pro naše spotřebitele nakupují plyn distributoři působící v ČR, je nyní cena přes 1.700 USD/1.000 m³.

Podle zpráv z Bruselu se na summitu šéfové vlád členských zemí EU dohodli, že i tento druh pohonu elektráren a tepláren má být Komisi „vtačen“ do prováděcího předpisu o taxonomii. Takže ani Nehammer se z jednání nevracel jako poražený. Ve skutečnosti si do Vídně přivezl příslib tlustého balíku eur na budování nových plynových elektráren. Nyní jich Rakousko provozuje 12. V přestavbě na plynový pohon je však dalších 6 velkých elektráren a několik odstavených bývalých uhelných elektráren.

Plyn se jako ekologické palivo snaží do prováděcího předpisu Komise dostat celé „jižní křídlo“ od Řecka až po Španělsko. Pod mořským dnem kolem řeckých ostrovů byly nedávno objeveny obrovské zásoby plynu a tzv. „bílého ledu“. Jde o pevné skupenství zemního plynu, které vzniklo vysokým tlakem horniny. Doposud prozkoumané zásoby kolem řeckých ostrovů představují podle odhadů geologů ekvivalent plynové spotřeby EU na zhruba 750 let. Ostrovy v Egejském moři bohaté na podzemní zásoby plynu se Řecku snaží ukrást Turecko, které v oblasti nelegálně uhlovodíky těží. V posledních dvou letech turecké vojenské námořnictvo opakovaně provádělo nelegální vojenskou blokádu ostrova Kypr, jehož polovina je členskou zemí EU. Orgány EU se však kvůli německému vetu vždy zmohly jen na „vyjádření znepokojení“. I když tureckými vojenskými loděmi byly napadány nejen řecké, ale i italské a španělské lodi.

Turecko opakovaně vojenskými plavidly i letadly nelegálně vstupuje do řeckých pobřežních vod a vzdušného prostoru. Turecko v roce 2019 odstoupilo od mírové smlouvy z Laussane z roku 1923, která ukončila 1. světovou válku mezi mocnostmi Dohody a Osmanskou říší a stanovila hranice mezi Řeckem a Tureckem. Turecký prezident Recep Erdogan v roce 2020 vznesl územní nároky na řecké ostrovy ve středozemním moři až ke břehům Itálie. Mořský šelf bohatý na podzemní zásoby plynu, který podle mezinárodního práva náleží zemím, jež s mořem sousedí pobřežím nebo ostrovy, si Turci nelegálně rozporcovali smlouvou s džihádistickou libyjskou vládou GNA, která ovládá jen část země kolem Tripolisu.

Tureckou agresi zastavilo až ustavení středomořského vojenského paktu, který spolu s Řeckem a Kypru uzavřela v roce 2020 Francie. Připojily se i další země, které se cítí ohroženy rozpínavostí Turecka. V jednom spolku tak vedle sebe poprvé stanuli jako spojenci Egypt, Sýrie a Izrael, kteří byli od vzniku židovského státu nepřáteli. Přidala se i libyjská vláda generála Chalífy Haftara, kterou podporuje Rusko a Libanon. Po sérii námořních cvičení a společných zásahů proti pašování zbraní džihádistům v Tripolisu a narušování výsostných vod Řecka a Kypru se společně hlídkové flotile středomořského paktu podařilo řádění tureckých vojenských lodí výrazně omezit.

Turecko v agresivních praktikách vůči členským státům EU Řecku a Kypru doposud tiše podporovalo Německo. Bývalá kancléřka Angela Merkelová (CDU) v Evropské radě vždy vetovala jakékoli ekonomické sankce proti Turecku. V europarlamentu jsem jménem frakce Identita a demokracie (ID), v níž působí i europoslanci zvolení v ČR za SPD, navrhoval ekonomické sankce proti Turecku třikrát – po invazi do Kurdy obývané syrské provincie Rojava, po pokusu o migrační invazi v řeckém Evrosu, a po jedné z vln krádeží uhlovodíků u Kypru. Komisi vedené německou předsedkyní Ursulou von der Leyenovou (CDU) se s pomocí probruselských frakcí podařilo mé návrhy vždy zamítnout se zdůvodněním, že „Turecko je důležitý obchodní partner EU“.

Z posledního letošního zasedání Evropské rady však německá semaforová vláda odjela poněkud otřesená ve své sebejistotě. Za osobně pokořeného v tomto ohledu přesto nelze ani tak považovat nového německého kancléře Olafa Scholze, který spolu s celou německou Sociální demokracií prosazuje spuštění Nord Streamu 2. Scholz osobně nemá nic ani proti zařazení plynu mezi udržitelné zdroje. Domácími politickými pozorovateli je považován za dostatečně „gumového“ politika, který by v koalici s CDU dokázal do posledního dechu bojovat za zařazení plynu mezi EU podporované zdroje energií.

„Losery“ jsou po Bruselském summitu především nová německá ministryně zahraničí Annalena Baerbocková, která je spolupředsedkyní Zelených, a německý ministr financí Christian Lindner, jehož FDP je také odpůrcem Nord Streamu 2. Dohody sjednané v zákulisí Evropské rady minulý týden jsou těžkou ranou zejména pro německé Zelené. EU a Německo tak dlouho vyhrožovaly Maďarsku, Polsku a nyní Radě předsedajícímu Slovinsku sankcemi za údajné porušování zásad právního státu, až všechny východní země – bez rozdílu zda provozují či neprovozují atomové elektrárny – zahly do „jaderného klubu“. Z „vyvrhelů EU“ se díky francouzské atomové a plynové diplomatické ofenzivě stali vážení partneři, s pomocí jejichž hlasů se spor o taxonomii zřejmě podaří vyřešit.

Ještě během minulého týdne Annalena Baerbocková vyhrožovala, že Zelení nepřipustí, aby byl spuštěn plynovod Nord Stream 2. Tvrdě se proti ní ústy svého kancléře Nehammera ohadilo i Rakousko, jeho státní koncern OMV má v projektu investovány miliardy eur. Baerbocková tlačí na Komisi, aby v prováděcím nařízení o taxonomii nebyl za „udržitelný“ zdroj energie považován ani atom ani plyn. Komise v souladu s ní minulý týden předložila návrh nařízení o postupném zákazu používání zemního plynu k vytápění komerčních budov a domácností.

Jenže přitom jaksi zapomněli, že do průzkumu ložisek plynu a do těžebních práv ve Středozemním moři investovaly miliardy eur kromě řeckého koncernu Natural Gas i italská firma ENI a francouzský koncern TOTAL. Velké peníze do budoucí těžby plynu ve Středomoří investoval i španělský REPSOL. Komise a evropští Zelení se tím v Evropské radě ocitli v podobném postavení jako svého času bývalý generální tajemník KSČ Milouš Jakeš, který na jednání ÚV KSČ prohlásil, že se cítí jako „kůl v plotě“. Ještě to nepochybně budou zkoušet znovu, prosadit tzv. obnovitelné zdroje jako jediné „čisté“. Hlasování o prováděcím nařízení ke směrnici o taxonomii zřejmě proběhne během francouzského předsednictví v Radě v 1. pololetí 2022. Po posledním letošním summitu to vypadá, že Evropská rada má nakročeno správným směrem.

AUTOR: Ivan David